

2: ELS DRETS HUMANS

1) Ètica i Drets Humans

En el tema anterior hem estat veient que l'ésser humà és un animal que té capacitat de raonar i de guiar la seva actuació per valors morals. Idò bé, aquests valors morals, no només s'usen per què individualment decidim com actuar, sinó que també són la base de moltes de les nostres normes comunes i de les lleis.

En aquest tema coneixerem què són els drets humans i veurem com aquests drets s'inspiren en valors ètics.

Abans de començar...

- a. Què ens fa distints als ésser humans?** Fes un llistat de diversos criteris per diferenciar les persones entre si.
- b. Reflexiona sobre quins d'aquests criteris s'han fet o es fan servir per discriminar a algú.**
- c. Què ens fa iguals als ésser humans?**
- d. Què és un dret? Has sentit parlar mai dels drets humans?** Intenta definir-los amb les teves pròpies paraules o posa'n algun exemple.

A) La Declaració Universal dels Drets Humans (1948) i el seu context

Durant la primera meitat del segle XX es van succeir dues Guerres Mundials que van deixar desenes de milions de morts i un rastre inesborrable d'horror. Amb el record encara viu de la barbàrie de la guerra i el desig que una cosa així no tornés a succeir mai més, es va impulsar la creació de l'Organització de les Nacions Unides (ONU).

La Declaració Universal de Drets Humans va ser aprovada el 10 de desembre del 1948, després de dos anys de negociació entre els països que formaven llavors la ONU. En el moment de complir-se 50 anys de la seva promulgació, la Declaració havia estat ja ratificada per 185 Estats i a dia d'avui ho han fet 192.

La Declaració dels Drets Humans defineix unes normes i una ètica universals, malgrat la diversitat de civilitzacions i de cultures a la qual va adreçada. Els drets humans són concebuts com un mitjà per protegir la persona davant els estats, ja que es fonamenten en el principi del respecte incondicional a la persona, en la seva dignitat i la seva vàlua. Tota persona, pel simple fet de ser-ho, posseeix uns drets que han de ser reconeguts i respectats pels poders públics.

Els drets humans reconeguts en la Declaració tenen una dimensió ètica, jurídica i política:

- **Dimensió ètica:** els drets humans expressen els valors ètics (llibertat, igualtat, justícia i solidaritat) de la dignitat humana.
- **Dimensió jurídica:** necessiten les lleis perquè el seu compliment sigui garantit dins d'un Estat (encara que la seva força ètica ens legitima per fer-los valer, fins i tot quan l'Estat no els reconeix en la seva legislació).
- **Dimensió política:** legitimen l'organització sociopolítica basada en la llibertat i participació de la ciutadania (per exemple, la democràcia).

B) Què són els drets humans?

Els drets humans són exigències elementals que pot plantejar qualsevol ésser humà pel fet de ser persona i perquè se'l reconegui com a persona, per viure amb la dignitat que li correspon.

Tenen les següents característiques:

- **Universals:** s'han de reconèixer a tots els éssers humans, sense excloure ni discriminar a ningú.
- **Preferents:** si entren en conflicte amb altres drets, els Drets Humans tenen preferència.

- **Imprescriptibles:** no es perden, no caduquen, no prescriuen, sinó que tenen vigència per a tots i totes, en tot moment.
- **Inalienables:** no es poden cedir o traspasar a altres persones, ni se'ls hi poden retirar a ningú. Tan sols es poden limitar en determinades situacions justificades.
- **Innegociables:** no es poden negociar.

Activitat 1

Digues quines de les característiques anteriors no es respecta en cada una de les següents situacions:

- a) No vull votar en les properes eleccions i cedeixo el meu vot a una altra persona que vol votar dues vegades.
- b) Alguns països com EEUU, Xina o Iran apliquen la pena de mort.
- c) En Heinz no té recursos econòmics per comprar la medicina per a la seva dona amb una malaltia greu.
- d) Aproximadament 13.000 persones viuen al camp per a refugiats de Mòria.
- e) Una persona compra un òrgan, perjudicant la integritat física d'una altra a canvi de doblers.